

Simoniemi 14.6.2009

Asia: Fennovoima Oy:n hakemus periaatepäätökseksi ydinvoimalan rakentamisesta Simon Karsikkoniemeen.

Viite: 49/815/2009

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Fennovoima Oy on jättänyt Työ- ja elinkeinoministeriölle periaatepäätöshakemuksen, joka perustuu hankkeesta laadittuun YVA-selvitykseen ja siitä annettuihin lausuntoihin. Perehdyttyäni simolaisena periaatehakemukseen haluan seuraavassa esittää mielipiteeni niistä haitoista, joiden perusteella Simo on sopimaton ydinvoimalan sijoituspaikaksi.

1. Ydinvoimalan paikka / ympäröivä asutus

Fennovoima Oy:n suunnitteleman ydinvoimalan yksi mahdollinen sijoituspaikka on Simon Karsikkoniemi.

Suomen säteilyturvakeskuksen (STUK) määräysten mukaan ydinvoimalaitos tulee sijoittaa riittävän harvaan asutulle alueelle etäälle suurista asutuskeskuksista. Edelleen ohjeissa todetaan, että ydinvoimalaitoksen ympäristössä (20 km:n varautumisalue) ei saa olla mm. sellaista väestömäärää, asutuskeskuksia tai laitoksia, joita koskevia pelastustoimenpiteitä ei voida toteuttaa tehokkaasti. Samoin ohjeissa määrätään, että ydinvoimala-alueen ympärillä olevalla 5 kilometrin suojavyöhykkeellä asukasmäärän tulee olla korkeintaan 200 asukasta.

Näiden määräysten mukaiset kriteerit eivät täyty Karsikkoniemen osalta, koska 5 km:n suojavyöhykkeellä asuu noin 3000 asukasta (lisäksi useita kymmeniä kesäasukkaita) ja 20 km:n varautumisalueella yli 30.000 vakituista asukasta ja useita satoja loma-asukkaita. Lisäksi suojavyöhykkeellä Veitsiluodossa on selluloosa- ja paperitehdas, jossa on työssä pitkälti toistatuhatta henkilöä. Heistä suuri osa kulkee tehtaassa työssä yli 20 km:n säteen ulkopuolelta, joten varautumisalueella oleskelee paljon suurempi joukko ihmisiä, kuin nuo asukasluvut osoittavat. Suojavyöhykkeellä Kemin kaupungissa sijaitsee myös Länsi-Pohjan Keskussairaala, joka onnettomuustilanteessa tulisi myös evakuoitavaksi eikä siten voisi auttaa onnettomuuden uhreja. Lähimmät sairaalat ovat Oulussa 110 kilometrin päässä. Lisäksi esimerkiksi noin 8 kilometrin päässä Simoniemen kylässä on asutuskeskittymä, jossa asuu useampi sata vakituista asukasta, joista suuri osa on lapsiperheitä ja suuri joukko kesäasukkaita. Näiden faktojen perusteella ydinvoimalaa ei missään tapauksessa voida sijoittaa Karsikkoniemeen. Sen kieltää jo STUKin säännökset.

2. Ydinvoimalan ympäristövaikutukset

2.1 Lauhdevesien vaikutukset

YVA selvityksessä todetaan, että lämpimästä jäähdytysvedestä johtuva sulan ja heikenneen jään alue rajoittaa talvella jäällä tapahtuvaa toimintaa, kuten kalastusta ja ulkoilua. Todellisuudessa mereen virtaavan lauhdevesien määrä, vähimmillään 5 miljoonaa kuutiota vuorokaudessa, on niin suuri, että se **käytännössä estää kaikki jäällä tapahtuvat ja paikallisen väestön laajasti suosimat talviliikuntamuodot kuten hiihtämisen, moottorikelkkailun ja talvikalastuksen.** Jos Loviisan ydinvoimalan

ympäristössä lämmenneen veden vaikutus ulottuu 40 km:n päähän, niin Karsikkoniemen matalavetisessä ympäristössä lämmennyt vesi leviäisi huomattavasti laajemmalle alueelle. Lisäksi talvella pakkasten aikaan sulat vesialueet höyryävät ja aiheuttavat laajalle leviäviä sumupilviä.

Kalastukselle ydinvoimalan lauhdevedet aiheuttaisi suuria ongelmia. Pyydykset limoittuisivat ja rysillä pyydettyjen lohikalojen (siian, taimenen ja lohen) saaliit heikkenisivät radikaalisti jäähdytysveden vaikutusalueella. Kun jäähdytysveden vaikutusalue käsittää todellisuudessa koko Perämeren Suomen puoleisen osan, herää kysymys, häviääkö kyseiset kylmissä vesissä viihtyvät kalalajit kokonaan. Lehtitietojen mukaan noin suuret lämpimät vesimassat sekoittaisivat täysin ainakin luonnon lohivarpien nousun eivätkä ne päätyisi koskaan kutemaan synnyinjokiinsa eli Tornion- ja Simojokiin.

2.2. Vaikutukset ympäröivään luontoon ja maisemaan

Perämeren alueella sijaitsee useita Natura 2000 verkostoon kuuluvia saaristoalueita. **Karsikkoniemen läheisyydessä Natura 2000-verkostoon kuuluvat Perämeren kansallispuisto** kymmenine saarineen, Ajoksen Murhaniemi sekä Tiurasen ja Montajan saaret. Karsikkoniemen edustalla merellä sijaitsee hylkeiden suojelualue Möyly. **Karsikkoniemi on tunnettu linnuston muuttoreitti**, jonka levähdyspaikkana ovat Laitakarin luodot, Perämeren parhaita lintusaaria. Lisäksi **Karsikkoniemellä esiintyy uhanalaisia ja harvinaisia kasvilajeja** kuten ruijanesikko, kalliokieloja ja kämmeköitä mm rahoitettu verikämmekkä. Karsikkoniemen alueen luonto on siten ainutlaatuinen, ettei sen tuhoamista ydinvoimalarakentamisella voida hyväksyä.

Karsikkoniemen alue tulisi ydinvoimalanrakentamisen takia muuttumaan luonteeltaan luonnonympäristöstä teollisuusalueeksi ja alueelta häviäisi luonnon monimuotoisuuden kannalta huomattavia kohteita. Kun ottaa huomioon hankkeen valtavuuden, esim. valtaiset louhint- ja pengerrystyöt, on selvää, että rakennustyön läheisyydessä olevien alueiden herkkä, uhanalainen ja harvinainen luonto vaurioituu ja häviää. Massiiviset ydinvoimalarakennukset muuttavat Karsikkoniemen maiseman radikaalisti teollisuusmaisemaksi. Fennovoima Oy:n ilmoituksen mukaan itse ydinvoimala-alue vaatii 50 – 100 hehtaarin suuruisen alueen ja suunniteltu reaktorirakennus on 60 metriä korkea, 120 metriä leveä ja 150 metriä pitkä ja ilmastointipiippu yltää 120 metrin korkeuteen. Lisäksi ydinvoimalaitos toteutuessaan **pilaisi luonnon kauniin maiseman myös Simoniemessä ja rannikkoalueella asuivilta simolaisilta**, joista monet ovat jääneet asumaan paikkakunnalle tai muuttaneet muualta paikkakunnalle nimenomaan merellisen ja luonnonkauniin maiseman ja luonnon läheisten harrastusmahdollisuuksien houkuttelemina.

Simon kunnan vuonna 2004 käynnistämän ja sittemmin vuonna 2006 valmiiksi laadittu yleiskaavaehdotus puolsi Karsikkoniemen alueen luontoarvoja ja korosti niin asuin- kuin teollisuusrakentamisenkin haittoja. Tuolloin ei tiedetty vielä ydinvoimalan rakentamissuunnitelmista mitään. Nuo luontoarvot ovat edelleen faktaa. Kuitenkin Simon kunta alkoi Fennovoima Oy:n kehotuksesta Karsikkoniemen yleiskaavan muutostyöt ja tällä hetkellä Lapin liitto tekee uutta maakuntakaavaa Simoon mahdollisesti sijoitettavan ydinvoimalan vuoksi ja kaikki kaavoituskustannukset maksaa tietävästi Fennovoima Oy? Yleensä asiat tehdään maksajana ehdoilla? Katoaako tulevassa maakuntakaavassa Karsikon alueen luontoarvot jonnekin?

2.3 Ydinjätteiden ympäristövaikutukset

Vallitsevan käytännön mukaan ydinvoimalaitosten matala- ja keskiaktiiviset ydinjätteet käsitellään ja sijoitetaan lopullisesti laitosalueelle. Kun laitos noin 60 vuoden jälkeen lakkaa toimimasta, jää Simoon nämä ydinjätteet, joiden valvonnasta ja turvallisuudesta varastoinnista vastaavaa tahoa ei ole ilmoitettu. Lisäksi vaarana on että myös korkea-aktiiviset 100.000 vuotta säteilevät jätteet sijoitetaan ”ydinvoimamyynteeseen” Simoon, koska kyseisen jätteen loppusijoituspaikka on Fennovoima Oy:llä kokonaan ratkaisematta. Ydinvoiman tuottajanhan ei tarvitse vastata pitkäaikaisesta ydinjätehuollosta. **Ydinjätteen varastointi Simoon olisi paikallisille asukkaille todella jättimäinen terveysriski.**

3. Asukkaiden kuuleminen

Simon kunnan päättäjät ovat ajaneet voimallisesti ydinvoimalahanketta yhdessä Fennovoima Oy:n kanssa. Fennovoima Oy on markkinoinut ydinvoimahankettaan paikakunnalla todella aktiivisesti ja sponsoroinut rahaa alueen urheiluseuroille ja muille aatteellisille yhdistyksille ja maksanut tietävästi esim. kaavoituskustannukset uudesta maakuntakaavasta. Kunnan päättäjät eivät ole käsitelleet julkisuudessa ydinvoimalahanketta objektiivisesti eli sen haittoja ja hyötyjä tasapuolisesti ja asiallisesti punniten. Kansalaisten ns. kuulemistilaisuuksia on järjestänyt sekä Simon kunta että Fennovoima Oy. Yleensä kuulemistilaisuudet ovat olleet pääosin yksipuolisia luentoja ydinvoimahankkeen hyvistä puolista eli verotulojen kasvusta yms. Kun asukkaat ovat esittäneet kritiikkiä tai kyselleet esim. ydinvoimalan tuottamista saasteista, säteilystä ja sen negatiivisista vaikutuksista ympäristöön, heille ei mielestäni ole annettu asiallista palautetta ja vastauksia. Ydinvoimalahankkeen vaikutuspiirissä olevien kansalaisten kuuleminen ei ole ollut mielestäni aitoa ja tasapuolista.

Yhteenveto

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella totean, että Karsikkoniemi on täysin sopimaton ydinvoimalan sijaintipaikaksi. Se tuhoaisi Perämeren ja sen saarten ja rannikkojen ainutlaatuisia luontoarvoja, luontoon liittyviä elinkeinoja sekä aiheuttaisi terveysriskejä ja vaaraa asukkaille. On huomattava, että periaatepäätöksen pohjana Fennovoima Oy:n ydinvoimalahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus on monelta osin ylimalkainen ja puutteellinen. Siinä ei ole Karsikkoniemeen suunnitellun ydinvoimalahankkeen ympäristövaikutuksista riittävästi paikallistuntemukseen perustuvaa tietoa.

Liisa Kauppila
Kirkkotarhantie 4c
95220 Simoniemi